

Onderzoeksopzet Slagkracht van de gemeente Woerden

Aanleiding voor het onderzoek

De rekenkamer van de gemeente Woerden doet onafhankelijk onderzoek naar het door het gemeentebestuur gevoerde beleid (zie ook de Gemeentewet art. 182). Daartoe inventariseert de rekenkamer o.a. bij de raad ideeën voor een onderzoek. Het project Rembrandtbrug werd hierbij door meerdere fracties genoemd. Dit project is in 2024 stopgezet. In de raad was hier veel discussie over en een aantal fracties in de raad heeft de wens uitgesproken om meer inzicht te krijgen over de aanpak van dit groot project.

De rekenkamer heeft besloten een algemeen onderzoek te starten naar de potentie van de gemeente Woerden om beleid uit te voeren in plaats van een specifiek onderzoek naar een project. De reden is erin gelegen dat een algemeen onderzoek meerwaarde biedt boven een onderzoek naar unieke casus omdat de conclusies en de trekken lessen generaliseerbaar zijn.

De slagkracht van gemeenten staat in algemene zin steeds meer onder druk. De complexiteit van opgaven neemt steeds meer toe. Opgaven kennen ook steeds meer een regionale insteek, wat de noodzaak voor intergemeentelijke samenwerking vergroot. Tevens staat de capaciteit van gemeenten onder druk.

In de jaarstukken 2024 constateert de gemeente dat de ambities niet in lijn zijn met de ambtelijke capaciteit. De Programmabegroting 2026-2029 laat voor de jaren 2026 en 2027 een sluitend saldo zien. Maar voor de jaren 2028 en verder is het begrotingssaldo niet sluitend. De krapte op de arbeidsmarkt heeft de afgelopen jaren de ambtelijke capaciteit onder druk gezet. De grote ambities die de gemeente had zijn mede hierdoor dan ook niet altijd tot uitvoering gekomen. Met het niet realiseren van die ambities is ook het geld dat ervoor begroot was niet allemaal uitgegeven. Daarnaast heeft de accountant opgemerkt (zie Accountantsverslag 2024) dat interne beheersing van grote projecten aandacht behoeft.

Bovenstaande ontwikkelingen maken dat het steeds moeilijker wordt voor gemeenten om opgaven efficiënt en effectief aan te pakken. De ambities komen daarmee onder druk te staan. Ook in de gemeente Woerden wordt de druk op de slagkracht van de organisatie gezien. Zowel de gemeenteraad als de accountant hebben aandacht gevraagd voor de slagkracht. Om bovenstaande redenen heeft de rekenkamer ervoor gekozen een onderzoek te starten naar de slagkracht van de gemeente Woerden. Daarmee bedoelt de rekenkamer of de gemeente voldoende in staat is beleid doelmatig en doeltreffend kan uitvoeren.

Doel van het onderzoek en de vraagstelling

Het doel van dit onderzoek is het verkrijgen van inzicht in de slagkracht van de gemeente Woerden zodat de gemeenteraad en het college handvatten krijgen ter vergroting van de slagkracht.

Slagkracht definiëren wij als “het vermogen om effectief en efficiënt te handelen bij het uitvoeren van beleid, het oplossen van problemen en het bieden van diensten aan inwoners.” Effectief en efficiënt handelen vergt niet alleen een duidelijke richting voor wat er wordt beoogd en moet worden gerealiseerd, maar ook afdoende middelen, capaciteit en kennis om de uitvoering vervolgens vorm te geven. Dit alles vergt ook dat randvoorwaarden - zoals ICT, interne werkprocessen of samenwerkingen - zijn ingevuld.

De centrale onderzoeksvraag luidt:

In welke mate heeft de gemeente Woerden slagkracht om de ambities te kunnen realiseren? Welke aanbevelingen kunnen worden geformuleerd voor de gemeente om de slagkracht te vergroten?

Om deze hoofdvraag te beantwoorden zijn onderzoeksvragen geformuleerd. Daarbij is onderscheid gemaakt tussen het in beeld brengen van de slagkracht van de gemeente en de informatievoorziening hieromtrent.

De onderzoeksvragen die de hoofdvraag ondersteunen zijn:

- 1) Hoe vaak komt het in de gemeente Woerden voor dat beleid niet, of met grote vertraging uitgevoerd wordt?
- 2) Op welke beleidsterreinen komt dit het meeste voor?
- 3) Hoe verhoudt zich dit tot andere gemeenten?
- 4) Hoe komt het dat beleid niet, of met grote vertraging wordt uitgevoerd?
- 5) Welke factoren hebben hierop de meeste invloed?
- 6) Welke factoren kunnen het college of de gemeenteraad beïnvloeden?
- 7) Hoe informeert het college de raad als beleid niet wordt uitgevoerd, of als er vertraging optreedt?
- 8) Op welke wijze wordt de raad betrokken bij vergroten van slagkracht gelet op zijn kaderstellende en controlerende rol?
- 9) Wat kunnen raad en college doen om de slagkracht van de gemeente Woerden te vergroten?

Afbakening

Slagkracht heeft verschillende invalshoeken. Het gaat om de geformuleerde ambities en de middelen die beschikbaar zijn om die ambities te realiseren. Het kan ook gaan om de beheersing van complexe projecten of om de beheersing van grote infrastructurele investeringen. De rekenkamer wenst in dit onderzoek de verschillende invalshoeken en de randvoorwaarden in samenhang inzichtelijk krijgen. In de oriëntatiefase van het onderzoek dienen de mogelijke invalshoeken geïnventariseerd worden zodat de rekenkamer haar keuze kan bepalen over de focus van het onderzoek.

Dit onderzoek benadrukt het belang van een overzichtelijke, gestructureerde aanpak die niet alleen duidelijk moet zijn voor specialisten maar ook voor raadsleden en burgers met minder technische achtergrond.

.....

Over de gemeente Woerden

Woerden is een historische stad met ongeveer 54.000 inwoners, gelegen in het Groene Hart van Nederland. De gemeente kent een actieve en betrokken gemeenteraad, die goed onderbouwde en duidelijke raadsvoorstellen belangrijk vindt voor een efficiënte besluitvorming.

Wat is de Rekenkamer?

De Rekenkamer van Woerden heeft als taak om onafhankelijk onderzoek te doen naar de doelmatigheid, doeltreffendheid en rechtmatigheid van gemeentelijk beleid en uitvoering.

De Rekenkamer ondersteunt hiermee de gemeenteraad bij haar kaderstellende en controlerende rol. Door middel van onafhankelijk onderzoek draagt de Rekenkamer bij aan een transparante en effectieve overheid. De bevindingen van de commissie zijn bedoeld om de kwaliteit van gemeentelijk beleid en uitvoering te verbeteren.

Verwachtingen van de offerte

Wij vragen onderzoeksbureaus om een gedetailleerde offerte te sturen die in maximaal tien pagina's de volgende onderdelen bevat:

1. **Onderzoeksvoorstel:** Geef een overzicht van hoe u het onderzoek naar de slagkracht van de gemeente Woerden zou aanpakken. Beschrijf de methoden die u van plan bent te gebruiken en de specifieke onderzoeksvragen die u wilt beantwoorden.
2. **Plan van aanpak:** Stel een duidelijk plan op waarin u aangeeft hoe u het onderzoek zult uitvoeren. Dit moet de fasen van het onderzoek, de te gebruiken methoden, en de te verwachten resultaten bevatten. Beschrijf ook hoe u de gemeente Woerden en haar specifieke situatie meeneemt in het onderzoek.
3. **Planning:** Geef een overzicht van de tijdslijn van het onderzoek, met daarin mijlpalen en oplevermomenten. Het onderzoek dient afgerond te zijn medio september 2026.

4. **Kostenoverzicht:** Geef een gedetailleerd overzicht van de kosten, inclusief urenverdeling, eventuele onkosten, en de totaalprijs die past binnen het budget van € 24.000.
5. **CV's van de onderzoekers:** Voeg de CV's van de onderzoekers toe die betrokken zullen zijn bij het project. Licht de relevante ervaring en kwalificaties toe die bijdragen aan een succesvolle uitvoering van dit onderzoek.

Inzendtermijn en procedure

Uw offerte dient uiterlijk **27 maart 2026** bij ons binnen te zijn. U kunt deze sturen naar rekenkamer@woerden.nl. Na ontvangst van de offertes zal de Rekenkamercommissie de ingediende voorstellen beoordelen op basis van kwaliteit, haalbaarheid, en prijs-kwaliteitverhouding. De besprekingen van de offertes zullen plaatsvinden op **7 april 2026**. Het onderzoeksbureau dat het beste bij onze vraag aansluit, ontvangt uiterlijk op **10 april 2026** bericht.

Wij kijken uit naar uw voorstel.

Met vriendelijke groet,

Anouk van Aarsen
Voorzitter Rekenkamer Woerden
